

För kännedom

Kommunstyrelsen

Fullmäktiges presidium

Partiernas gruppledare

Överförmyndarnämnden

Uppföljande granskning av överförmyndarverksamheten

Vi har i egenskap av förtroendevalda revisorer i Kiruna kommun genomfört en uppföljande granskning av överförmyndarverksamheten. Syftet med granskningen har varit att besvara följande revisionsfråga: har överförmyndarnämnden vidtagit tillräckliga åtgärder för att komma till rätta med de brister som framkom i 2015 års granskning av överförmyndarverksamheten?

Vår bedömning är att överförmyndarnämnden till övervägande del säkerställt att tillräckliga åtgärder vidtagits för att komma till rätta med de brister som framkom i 2015 års granskning av överförmyndarverksamheten. Överförmyndarnämnden har säkerställt att åtgärder vidtagits inom framförallt följande områden:

- En ändamålsenlig organisation
- Tydliggörande av roller, ansvar och förväntningar
- Förbättras arbetsmiljö
- Framtagande av rutiner, riktlinjer och årshjul för verksamheten

En handlingsplan med åtgärder utifrån revisorernas och länsstyrelsens kritik har tagits fram och arbetas utifrån. Nämnden följer kontinuerligt upp detta arbete vid sina sammanträden. De åtgärder som vidtagits har till övervägande del varit tillräckliga. Det finns dock fortsatt områden som kan utvecklas inom överförmyndarverksamheten och vi ser positivt på att nämnden har en löpande uppföljning av utvecklingsarbetet

I övrigt hänvisar vi till de iakttagelser som redovisas i bifogad revisionsrapport.

För Kiruna kommuns revisorer

Roger Aitomäki, ordförande

Irma Rinne

Bilaga: Revisionsrapport "Uppföljande granskning av överförmyndarverksamheten", PwC, maj 2018.

Revisionsrapport

Uppföljande granskning av överförmyndar- verksamheten

*Jenny Krispinsson
Cert. kommunal revisor*

Maj 2018

Kiruna kommun

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	2
2.1.	Bakgrund	2
2.2.	Syfte, revisionsfråga och kontrollmål.....	2
2.3.	Revisionskriterier	2
2.4.	Metod och avgränsning	2
3.	Granskningsiakttagelser	4
3.1.	2015 års granskning	4
3.2.	Iakttagelser	4
3.2.1.	Organisation	4
3.2.2.	Roller, ansvar och arbetsmiljö.....	5
3.2.3.	Handlingsplan	5
3.2.4.	Riktlinjer och rutiner.....	5
3.2.5.	Uppföljning av ekonomi och verksamhet.....	6
3.2.6.	Fortsatta utmaningar	6
3.3.	Bedömning av kontrollmål.....	7
3.4.	Bedömning av revisionsfråga	7

1. Sammanfattning

Syftet med granskningen har varit att besvara följande revisionsfråga: har överförmyndarnämnden vidtagit tillräckliga åtgärder för att komma till rätta med de brister som framkom i 2015 års granskning av överförmyndarverksamheten?

Vår bedömning av den övergripande revisionsfrågan är att överförmyndarnämnden till övervägande del säkerställt att tillräckliga åtgärder vidtagits för att komma till rätta med de brister som framkom i 2015 års granskning av överförmyndarverksamheten. Vi baserar vår bedömning på i huvudsak nedanstående iakttagelser.

Överförmyndarnämnden har säkerställt att åtgärder vidtagits inom framförallt följande områden:

- En ändamålsenlig organisation
- Tydliggörande av roller, ansvar och förväntningar
- Förbättras arbetsmiljö
- Framtagande av rutiner, riktlinjer och årshjul för verksamheten

En handlingsplan med åtgärder utifrån revisorernas och länsstyrelsens kritik har tagits fram och arbetas utifrån. Nämnden följer kontinuerligt upp detta arbete vid sina sammanträden.

De åtgärder som vidtagits har till övervägande del varit tillräckliga. Det finns dock fortsatt områden som kan utvecklas inom överförmyndarverksamheten och vi ser positivt på att nämnden har en löpande uppföljning av utvecklingsarbetet.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Överförmyndarnämndens uppgift är att utöva tillsyn över vissa slag av ställföreträdarskap; förmyndare, gode män och förvaltare. Tillsynens syfte är att utöva en kontroll över att den enskilde personen (huvudmannen) inte drabbas av rättsförlust och att denne får den omsorg som han eller hon har rätt till.

Verksamheten är en obligatorisk kommunal uppgift och innefattar betydande moment av myndighetsutövning. Länsstyrelsen skall utöva tillsyn över verksamheten.

Väsentligt är att kontrollen är god vad gäller att ställföreträdare genomför sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt, annars finns risk för att den enskilde huvudmannen drabbas av rättsförlust och lidande. Vidare finns risk för att förtroendet för nämnden och kommunen skadas.

2015 granskade revisorerna i Kiruna kommun om överförmyndarnämnden bedriver en ändamålsenlig verksamhet med tillräcklig kontroll över ställföreträdarnas fullgörande av uppdraget. Den revisionella bedömning var att överförmyndarnämnden under 2015 i begränsad utsträckning bedrivit en ändamålsenlig verksamhet och att kontrollen över ställföreträdarnas fullgörande av uppdraget inte varit tillräcklig.

2.2. Syfte, revisionsfråga och kontrollmål

Syftet med granskningen har varit att besvara följande revisionsfråga: har överförmyndarnämnden vidtagit tillräckliga åtgärder för att komma till rätta med de brister som framkom i 2015 års granskning av överförmyndarverksamheten?

Följande kontrollmål har varit styrande för granskningen:

- Vilka åtgärder har överförmyndarnämnden vidtagit utifrån resultatet av 2015 års granskning?
- Är dessa åtgärder tillräckliga?

2.3. Revisionskriterier

Författningar inom området, lagstiftning i form av Föräldrabalk, Kommunallagen, Förvaltningslagen.

2.4. Metod och avgränsning

Granskningen har genomförts genom:

- Granskning av överförmyndarnämndens protokoll för 2017 och 2018
- Analys av relevant dokumentation

- Intervjuer med ordförande och vice ordförande i överförmyndarnämnden, chef för överförmyndarverksamheten samt handläggare

Innehållet i denna rapport har faktakontrollerats av de som intervjuats för granskningen. Revisionsrapporten har kvalitetssäkrats av Andreas Jönsson, certifierad kommunal revisor.

3. Granskningsiakttagelser

3.1. 2015 års granskning

År 2015 granskade kommunens revisorer om överförmyndarnämnden bedrev en ändamålsenlig verksamhet med tillräcklig kontroll över ställföreträdarnas fullgörande av uppdraget. Den revisionella bedömningen var att nämnden i begränsad utsträckning bedrivit en ändamålsenlig verksamhet och att kontrollen över ställföreträdarnas uppdrag inte varit tillräckligt.

Utifrån genomförd granskning lämnades följande rekommendationer till överförmyndarnämnden:

- Att nämnden ser över och analysera behov av åtgärder i syfte att säkerställa en ändamålsenlig organisation, inklusive tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan nämnd och förvaltning.
- Att nämnden säkerställer ändamålsenliga riktlinjer för kontroll av ställföreträdare, inklusive uppdraget att sörja för person, samt att tillfredsställande rutiner och granskningsstöd utarbetas i verksamheten.
- Att nämnden ser över och säkerställer att viktiga riktlinjer och rutiner i övrigt av betydelse för nämndens verksamhet finns och att de är dokumenterade.
- Att nämnden tillser att den kontroll som utförs är tillräcklig för att i rimlig grad kunna bedöma om inköp kommit huvudmannen till godo och att huvudmannen har tillgång till det han/hon behöver.

3.2. Iakttagelser

3.2.1. Organisation

Vid 2015 års granskning av överförmyndarnämnden och tillhörde överförmyndarexpeditionen kommunledningskontoret. Sedan 1 september 2017 ingår överförmyndarexpeditionen i miljö- och byggförvaltningen och förvaltningschefen är även chef för överförmyndarexpeditionen. Innan den organisatoriska förändringen var förvaltningschefen tillförordnad chef för överförmyndarexpeditionen under en period.

Av intervjuer framgår att den nya organisationstillhörigheten ses som positiv. Samtidigt lyfts det fram att överförmyndarverksamheten skiljer sig från andra verksamheter inom kommunen och att organisationstillhörigheten inte är avgörande så länge det finns ett nära och välfungerande ledarskap, vilket uppges finnas idag.

Överförmyndarexpeditionen består idag av tre handläggare, en deltidsanställd person som arbetar med granskningar av årsräkningar samt i perioder extra

granskningspersonal. Av intervjuer framkommer att bemanningen inom överförmyndarexpeditionen i dagsläget upplevs som stabil och tillräcklig.

3.2.2. Roller, ansvar och arbetsmiljö

I intervjuer beskrivs att roll- och ansvarsfördelningen det senaste året har tydliggjorts både mellan överförmyndarnämnden och överförmyndarexpeditionen och mellan överförmyndarexpeditionen och dess chef. Detta uppges ha medfört tydligare förväntningar och bidragit till en bättre arbetsmiljö. Vidare beskrivs att företagshälsovården har varit inkopplad och att även det bidragit till en bättre situation vad gäller arbetsmiljön inom överförmyndarexpeditionen.

Ytterligare en aspekt som uppges ha bidragit till en bättre arbetsmiljö är överförmyndarexpeditionens flytt från Parkskolan till nuvarande lokaler som är bättre anpassade för verksamheten. Under hösten ska expeditionen flytta igen, då in till det nya stadshuset. Lokalerna där uppges vara väl anpassade till verksamheten.

3.2.3. Handlingsplan

Av granskningen framkommer att det utifrån bland annat kritik från länsstyrelsen och kommunens revisorer tagits fram en handlingsplan för att komma till rätta med de brister som påtalats. Handlingsplanen beskriver exempelvis att rutiner har utarbetats, att personalen ska genomgå kompetensutveckling samt att i takt med att personalsituationen förbättras kommer rekryteringar av gode män och förvaltare att genomföras. Av handlingsplanen framgår även vilka insatser som är genomförda och vilka som är påbörjade.

Av intervjuer och granskning av överförmyndarnämndens protokoll framgår att handlingsplanen kontinuerligt följs upp av nämnden.

3.2.4. Riktlinjer och rutiner

Under det senaste ett och ett halvt år har även ett arbete pågått med att identifiera behov av, samt dokumentera, rutiner inom överförmyndarexpeditionen. Bland annat har rutiner tagits fram/uppdaterats vad gäller granskning, redovisning av godmanuppdrag, överklaganshantering samt hantering av allmänna handlingar, diarieföring och sekretess.

Vidare framkommer genom granskningen att det pågår ett arbete med att ta fram en metodbok för överförmyndarverksamheten där riktlinjer och rutiner som berör verksamheten samlas. Detta för att underlätta för inte minst nyanställd personal att sätta sig in i överförmyndarexpeditionen arbete. Att riktlinjer och rutiner tas fram uppges även vara bra för att säkerställa att alla inom expeditionen arbetar på samma sätt och gör likvärdiga bedömningar. Vidare uppges att dokumentering av rutiner och arbetssätt också tydliggöra roll och ansvarsfördelningen.

Ett årshjul har tagits fram för överförmyndarexpeditionen för att tydliggöra vilka aktiviteter som ska genomföras under året och vem som ansvarar för dessa. Detta ses som positivt av de intervjuade och underlättar uppföljning av verksamheten.

Av såväl intervjuer som granskning av överförmyndarnämndens protokoll framgår att utveckling skett avseende nämndens protokoll sedan 2015 års revisionsgranskning. Protokollen är idag tydligare och ärendena beskrivs mer omfattande än tidigare. Även beredningen inför nämndssammanträdena uppges ha utvecklats och sammantaget beskrivs som att det är mer "ordning och reda" kring de nämndsadministrativa områdena.

Vidare beskrivs att extrapersonal tagits in för att hjälpa till att rensa i arkivet och akter. Även detta uppges ha bidrag till mer ordning och reda inom verksamheten.

3.2.5. Uppföljning av ekonomi och verksamhet

Av granskningen framgår att nämnden vid varje sammanträde erhåller underlag och genomgångar av nämndens ekonomi och att nämnden i samband med detta har möjlighet att föreslå eller efterfråga åtgärder. I intervjuer lyfts det fram att nämnden haft ett minusresultat de senaste åren, vilket framförallt uppges bero på satsningar som krävts för att öka expeditionens förutsättningar att fungera ändamålsenligt. Målet för 2018 uppges vara en budget i balans och för de första tre månaderna av 2018 uppges ett mindre överskott finnas.

Som ovan nämnt följer nämnden kontinuerligt upp den handlingsplan som tagits fram och de åtgärder som vidtagits. Vidare framgår att nämnden vid sina sammanträden följer upp överförmyndarverksamheten, bland annat genom årshjulet, och efter genomfört verksamhetsår följer upp den verksamhetsplan som antagits.

Vid länsstyrelsens inspektion i december 2017 framkom fortfarande en del brister och enligt intervjuade beror det framförallt på ärenden som tidigare inte hanterats korrekt och som ligger kvar och som måste hanteras. Vidare uppges att länsstyrelsen sett det utvecklingsarbete som genomförts inom verksamheten som positivt. Ambitionen hos överförmyndarnämnden och dess expedition uppges vara att överförmyndarverksamheten i Kiruna kommun ska bli bäst i länet.

3.2.6. Fortsatta utmaningar

Av granskningen framgår att det fortsatt finns områden som behöver utvecklas inom överförmyndarverksamheten. Framförallt berör dessa:

- Utveckla samverkan mellan överförmyndarnämnden och socialnämnden, liksom mellan överförmyndarexpeditionen och verksamheter inom socialförvaltningen.
- Fortsatt hantera äldre ärenden som tidigare inte hanterats korrekt.
- Fortsatt anpassa verksamheten till nya lagar och regler.
- Fortsatt arbeta för att säkerställa rekrytering av ställföreträdare.
- Arbeta för att vara en självförbättrande verksamhet med budget i balans.

3.3. Bedömning av kontrollmål

Vår bedömning är att överförmyndarnämnden har säkerställt att åtgärder vidtagits inom framförallt följande områden:

- En ändamålsenlig organisation
- Tydliggörande av roller, ansvar och förväntningar
- Förbättras arbetsmiljö
- Framtagande av rutiner, riktlinjer och årshjul för verksamheten

En handlingsplan med åtgärder utifrån revisorernas och länsstyrelsens kritik har tagits fram och arbetas utifrån. Nämnden följer kontinuerligt upp detta arbete vid sina sammanträden.

Vidare bedömer vi att dessa åtgärder till övervägande del har varit tillräckliga, men att det fortsatt finns områden som kan utvecklas inom överförmyndarverksamheten.

3.4. Bedömning av revisionsfråga

Vår bedömning av den övergripande revisionsfrågan är att överförmyndarnämnden till övervägande del säkerställt att tillräckliga åtgärder vidtagits för att komma till rätta med de brister som framkom i 2015 års granskning av överförmyndarverksamheten.

Maj 2018

Jenny Krispinsson

Projektledare

Andreas Jönsson

Uppdragsledare